

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

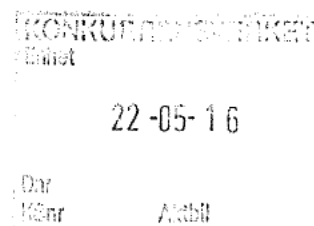
Mål nr
5807-19

meddelad i Stockholm den 13 maj 2022

KLAGANDE

1. Advania Sverige AB, 556214-9996
Box 44034
100 73 Stockholm

2. Kammarkollegiet
Box 2218
103 15 Stockholm

MOTPART

Dustin Sverige AB, 556666-1012

Ombud: Advokaterna [redacted] och [redacted]
Bokwall Rislund Advokatbyrå KB
Skeppsbron 32
111 30 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 16 oktober 2019 i mål nr 10204-18

SAKEN

Överprövning av avtals giltighet

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer förvaltningsrättens avgörande.

BAKGRUND

1. Ett ramavtal är ett avtal som fastställer villkoren för kontrakt som senare ska ingås mellan en upphandlande myndighet och en eller flera leverantörer. Ett

Besöksadress
Birger Jarls torg 13
Telefon
08-561 676 00

Öppettider
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

E-post
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
Webbplats
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

upphandlat ramavtal får som huvudregel inte ändras utan att en ny upphandling genomförs. Ett byte av leverantör får dock under vissa förutsättningar ske om den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, vartill i detta sammanhang räknas bl.a. insolvens.

2. Kammarkollegiet har upphandlat fyra ramavtal avseende inköp av datorer, bildskärmar, surfplattor m.m. genom selektivt förfarande. Sjutton anbudssökande kvalificerade sig och gick vidare till selektering. Om fler än nio anbudssökande kvalificerade sig för att lämna anbud skulle ett urval göras utifrån högst mervärde. Dustin Sverige AB (Dustin) och Misco AB (Misco) hörde till de nio anbudssökande med högst mervärde. Advania Sverige AB (Advania) hörde inte till dessa nio, men till de sjutton som kvalificerat sig. Misco tilldelades avtal inom samtliga fyra ramavtalsområden.
3. Efter det att Misco hade försatts i konkurs överlät konkursförvaltaren ramavtalen till Advania. Överlåtelsen godkändes av Kammarkollegiet.
4. Dustin ansökte hos Förvaltningsrätten i Stockholm om att ramavtalen mellan Kammarkollegiet och Advania skulle ogiltigförklaras. Förvaltningsrätten avslog Dustins ansökan. Kammarrätten i Stockholm biföll Dustins överklagande dit och beslutade att ramavtalen var ogiltiga. Kammarrätten konstaterade att Misco i stort sett inte hade överlåtit någon verksamhet till Advania förutom de aktuella ramavtalen. Enligt kammarrättens mening kunde Advania därför inte anses ha helt eller delvis inträtt i Miscos ställe på det sätt som krävs för att ett leverantörsbyte ska vara tillåtet.
5. Högsta förvaltningsdomstolen har hämtat in förhandsavgörande från EU-domstolen, se punkterna 13–16 nedan.

YRKANDEN M.M.

6. *Advania Sverige AB* yrkar att kammarrättens dom ska upphävas och förvaltningsrättens dom fastställas samt anför följande. Det är i förevarande fall fråga om en omstrukturering av den tidigare leverantören på grund av insolvens med efterföljande konkurs. *Advania* har accepterat att överta alla *Miscos* förpliktelser enligt avtalen och *Advania* har således helt inträtt i *Miscos* ställe i ramavtalen.
7. *Kammarkollegiet* yrkar att kammarrättens dom ska upphävas och ramavtalen förklaras giltiga samt anför följande. Uttrycket ”helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe” bör tolkas som att den övertagande leverantören träder i den ursprungliga leverantörens ställe i fråga om de rättigheter och skyldigheter som fastställts i det ramavtal eller kontrakt som överläts. Det centrala är att den nya leverantören kan uppfylla kontraktet enligt de villkor och krav som ursprungligen uppställdes.
8. *Dustin Sverige AB* anser att överklagandena ska avslås och anför följande. Ett leverantörsbyte enligt de aktuella bestämmelserna förutsätter att den nya leverantören träder i den ursprungliga leverantörens ställe genom att överta tillgångar från denne. Ett sådant ramavtal som nu är i fråga utgör ingen tillgång i redovisningsmässig mening och de aktuella ramavtalen har inte heller upptagits som tillgångar i *Miscos* balansräkning eller i *Miscos* konkurs.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

9. Frågan i målet är om en ny leverantör, som sedan den ursprungliga leverantören försatts i konkurs övertar enbart den ursprungliga leverantörens rättigheter och skyldigheter enligt ett upphandlat ramavtal, ska anses ha inträtt i

dennes ställe, vilket är en förutsättning för att en ny upphandling av avtalet inte ska behöva göras.

Rättslig reglering m.m.

10. I 17 kap. 13 § första stycket lagen (2016:1145) om offentlig upphandling anges att ett kontrakt eller ett ramavtal får ändras genom att en leverantör byts ut mot en annan leverantör utan en ny upphandling, om
 1. den nya leverantören helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, inklusive uppköp, sammanslagningar, förvärv eller insolvens, och
 2. det förhållandet att en ny leverantör helt eller delvis inträder i den ursprungliga leverantörens ställe inte medför andra väsentliga ändringar av kontraktet eller ramavtalet.
11. I 13 § andra stycket anges att ett byte av leverantör förutsätter att den nya leverantören inte ska uteslutas enligt 13 kap. 1 § eller 2 § första stycket och att den uppfyller de kvalificeringskrav som har ställts i den ursprungliga upphandlingen enligt 14 kap. 1–5 §§.
12. Bestämmelserna motsvaras av artikel 72.1 d) ii) i direktiv 2014/24/EU om offentlig upphandling (upphandlingsdirektivet).

Förhandsavgörande från EU-domstolen

13. Högsta förvaltningsdomstolen har i begäran om förhandsavgörande från EU-domstolen ställt följande fråga.
14. Innebär den omständigheten att en ny leverantör övertagit den ursprungliga leverantörens rättigheter och skyldigheter enligt ett ramavtal, efter det att den ursprungliga leverantören försatts i konkurs och konkursboet överlåtit avtalet,

att den nya leverantören ska anses ha inträtt i den ursprungliga leverantörens ställe under sådana förhållanden som avses i artikel 72.1 d) ii) i upphandlingsdirektivet?

15. EU-domstolen besvarade frågan på följande sätt genom dom i mål C-461/20 (EU:C:2022:72).
16. Artikel 72.1 d) ii) i upphandlingsdirektivet ska tolkas så, att en ekonomisk aktör som, till följd av den ursprungliga leverantörens konkurs och upplösning, endast har övertagit leverantörens rättigheter och skyldigheter enligt ett ramavtal med en upphandlande myndighet ska anses delvis ha inträtt i den ursprungliga leverantörens ställe till följd av företagsomstruktureringar, i den mening som avses i den bestämmelsen.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

17. Genom EU-domstolens dom står det klart att en ny leverantör som övertar enbart den ursprungliga leverantörens rättigheter och skyldigheter enligt ett ramavtal ska anses ha inträtt i den ursprungliga leverantörens ställe i den mening som avses i 17 kap. 13 § första stycket 1 lagen om offentlig upphandling, om övertagandet är föranlett av den ursprungliga leverantörens konkurs. Någon ny upphandling behöver då inte göras, förutsatt att övriga förutsättningar i 13 § är uppfyllda.
18. Överlåtelsen av de nu aktuella ramavtalen föranleddes av att Misco hade försatts i konkurs och innebar att Advania övertog Miscos rättigheter och skyldigheter enligt avtalen. Advania har därmed inträtt i Miscos ställe till följd av företagsomstruktureringar, i det här fallet insolvens. Det har inte framkommit att bytet av leverantör medförde några andra väsentliga ändringar av ramavtalen eller att det fanns grund för att utesluta Advania, som uppfyllde de kvalificeringskrav som hade ställts i den ursprungliga upphandlingen.

19. Dustin hävdar emellertid att avtalen måste ha redovisats som tillgångar i den ursprungliga leverantörens balansräkning för att någon ny upphandling inte ska behöva göras. Något sådant krav går dock inte att utläsa av EU-domstolens dom.
20. Av det anförda följer att samtliga förutsättningar var uppfyllda för att ett byte av leverantör i ramavtalen skulle få ske utan en ny upphandling. Det saknas därmed grund för att förklara ramavtalen mellan Kammarkollegiet och Advania ogiltiga. Advanias och Kammarkollegiets överklaganden ska därför bifallas, kammarrättens dom upphävas och förvaltningsrättens avgörande fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Helena Rosén Andersson, Marie Jönsson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Sara Westerlund.